

Сборник съдебна практика

РЕШЕНИЕ НА СЪДА (първи състав)

19 декември 2012 година *

„Неизпълнение на задължения от държава членка — Околна среда — Директива 1999/30/ЕО — Контрол на замърсяването — Пределни стойности за концентрациите на ПЧ10 в околния въздух“

По дело C-68/11

С предмет иск за установяване на неизпълнение на задължение на държава членка на основание член 258 ДФЕС, предявен на 16 февруари 2011 г.,

Европейска комисия, за която се явяват г-жа A. Alcover San Pedro и г-жа S. Mortoni, в качеството на представители, със съдебен адрес в Люксембург,

ищец

срещу

Италианска република, за която се явява г-жа G. Palmieri, в качеството на представител, подпомагана от г-н S. Varone, avvocato dello Stato, със съдебен адрес в Люксембург,

ответник,

СЪДЪТ (първи състав),

състоящ се от: г-н A. Tizzano, председател на състав, г-н M. Pešič, г-н E. Levits, г-н M. Safjan (докладчик) и г-жа M. Berger, съдии,

генерален адвокат: г-жа E. Sharpston,

секретар: г-жа A. Impellizzeri, администратор,

предвид изложеното в писмената фаза на производството,

предвид решението, взето след изслушване на генералния адвокат, делото да бъде разгледано без представяне на заключение,

постанови настоящото

* Език на производството: италиански.

Решение

- 1 В исковата си молба Европейската комисия иска Съдът да установи, че като е допуснала в продължение на няколко последователни години в много зони и населени места на италианска територия концентрациите на PM_{10} в околния въздух да превишават пределните стойности, определени в член 5, параграф 1 от Директива 1999/30/ЕО на Съвета от 22 април 1999 година относно пределно допустимите стойности за серен двуоксид, азотен двуоксид и азотни оксиди, прахови частици и олово в околния въздух (ОВ L 163, стр. 41; Специално издание на български език 2007 г., глава 15, том 5, стр. 46), понастоящем член 13, параграф 1 от Директива 2008/50/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 21 май 2008 година относно качеството на атмосферния въздух и за по-чист въздух за Европа (ОВ L 152, стр. 1), Италианската република не е изпълнила задълженията си по посочения член 5.

Правна уредба

Директива 96/62/ЕО

- 2 В съответствие с член 11 от Директива 96/62/ЕО на Съвета от 27 септември 1996 година относно оценката и управлението на качеството на околния въздух (ОВ L 296, стр. 55; Специално издание на български език, 2007 г., глава 15, том 3, стр. 198) държавите членки трябва да представят на Комисията годишни отчети за спазването на пределните стойности на концентрация на PM_{10} .

- 3 Съгласно член 8 от Директивата:

„1. Държавите членки съставят списък на зоните и агломерациите, в които нивата на един или повече замърсители превишават съответните пределно допустими стойности (плюс допустимото отклонение).

[...]

3. В зоните и агломерациите [посочени в] параграф 1 държавите членки вземат мерки за осигуряване на подготовката или изпълнението на план или програма за постигане на пределно допустимата стойност в рамките на конкретен срок от време.

Споменатият план/споменатата програма, до който/която обществеността трябва да има достъп, включва най-малко информацията от списъка в приложение IV.

4. В зоните и агломерациите съгласно параграф 1, където нивото на повече от един замърсител е по-високо от пределно допустимите стойности, държавите членки предоставят комплексен план, обхващащ всички разглеждани замърсители

[...]“.

Директива 1999/30

- 4 „ПЧ₁₀“ са определени в член 2, точка 11 от Директива 1999/30 като прахови частици, които са в състояние да преминат през размерно-селективен сепаратор с 50-процентна ефективност на задържане и с критичен размер 10 μm аеродинамичен диаметър.

- 5 Съгласно член 5, параграф 1 от тази директива:

„Държавите членки предприемат необходимите мерки, за да гарантират, че концентрациите на ПЧ₁₀ в околния въздух, оценени в съответствие с член 7, не превишават пределно допустимите стойности, определени в раздел I от приложение III, считано от съответните дати, определени пак там.

[...]“.

- 6 Член 5, параграф 4 от тази директива гласи:

„Държавите членки информират Комисията за местата, където пределно допустимите стойности за ПЧ₁₀, определени в раздел I от приложение III, са превишени поради концентрации на ПЧ₁₀ в околния въздух, дължащи се на природни явления, и това води до значително по-високи концентрации, отколкото са нивата на естествения фон в съответствие с член 11, параграф 1 от Директива 96/62/ЕО. При информиране на Комисията в съответствие с член 11, параграф 1 от Директива 96/62/ЕО държавите членки предоставят и необходимите доказателства, за да покажат, че тези превишения се дължат на природни явления. Държавите членки са задължени да прилагат планове за действие в съответствие с член 8, параграф 3 от Директива 96/62/ЕО само в случаите, когато пределно допустимите стойности, определени в раздел I от приложение III, са превишени по причини, различни от природните явления“.

- 7 С оглед да се осигури закрилата на здравето на хората в приложение III към Директива 1999/30 са определени два вида пределни стойности за ПЧ₁₀, като се прави разграничение между два етапа, всеки от тях разделен на два периода. През периодите от етап 1, включващ времето между 1 януари 2005 г. и 31 декември 2009 г., от една страна, дневната стойност от 50 µg/m³ не трябва да бъде превишавана повече от 35 пъти за една календарна година, а от друга страна, годишната стойност, която не трябва да бъде превишавана, е 40 µg/m³. Що се отнася до периодите от етап 2, който започва от 1 януари 2010 г., от една страна, дневната стойност, която не трябва да се превишава повече от седем пъти за една календарна година, е 50 µg/m³, а от друга страна, годишната пределна стойност е 20 µg/m³.
- 8 За нуждите на предвидената в член 7 от същата директива оценка на концентрацията на ПЧ₁₀ следва да се прави разграничение между „зона“ и „агломерация“.
- 9 По силата на член 2, точка 8 от Директива 1999/30 „зона“ е произволна част от територията на държавите членки в граници, определени от самите тях“.
- 10 Член 2, точка 9 от тази директива определя агломерацията като „всяка зона с концентрация на населението по-голяма от 250 000 жители, или в случаите, когато концентрацията на населението е по-малка или равна на 250 000 жители, се гледа гъстотата на населението на км², която трябва да е такава според държавите членки, че да оправдава необходимостта от оценка и управление на качеството на околния въздух“.
- 11 Съгласно член 12 от посочената директива държавите членки въвеждат в сила закони, подзаконови и административни разпоредби, за да се съобразят с тази директива преди 19 юли 2001 г.

Директива 2008/50

- 12 С член 31 от Директива 2008/50, която влиза в сила на 11 юни 2008 г., Директиви 96/62 и 1999/30 са отменени, считано от 11 юни 2010 г., без да се засягат задълженията на държавите членки по отношение на сроковете за транспониране и прилагане на тези директиви.

- 13 Член 13 от Директива 2008/50, озаглавен „Пределно допустими стойности и алармени прагове за опазване на човешкото здраве“, предвижда в параграф 1:

„Държавите членки гарантират, че в техните зони и агломерации нивата на серен диоксид, PCH_{10} , олово и въглероден оксид в атмосферния въздух не превишават пределно допустимите стойности, посочени в приложение XI.

[...]

Съобразяването с тези изисквания се оценява в съответствие с приложение III.

Допустимите отклонения, посочени в приложение XI, се прилагат в съответствие с член 22, параграф 3 и член 23, параграф 1“.

- 14 Следва да се отбележи, че определените в приложение III към Директива 1999/30 пределни стойности за PCH_{10} за етап 1 остават непроменени в приложение XI към Директива 2008/50.
- 15 За сметка на това в член 22 от Директива 2008/50 се въвеждат норми относно удължаването на крайните срокове за постигане на пределно допустимите стойности за PCH_{10} , и по-конкретно относно условията за освобождаване от задължението да се прилагат последните.
- 16 По смисъла на член 22 от тази директива:

„1. Когато в дадена зона или агломерация не може да бъде постигнато съобразяване с пределно допустимите стойности за азотен диоксид или бензен в рамките на посочения в приложение XI краен срок, съответната държава членка може да удължи този краен срок максимум с пет години за тази конкретна зона или агломерация, при условие че се състави план за качеството на въздуха, в съответствие с член 23, за зоната или агломерацията, за която се отнася удължаването на срока; този план за качеството на въздуха се допълва от информацията, посочена в раздел Б от приложение XV, за съответните замърсители и посочва как ще се постигне съответствие с пределно допустимите стойности преди новия краен срок.

2. Когато в определена зона или агломерация не може да се постигне съответствие с пределно допустимите стойности за PCH_{10} , посочени в приложение XI, поради специфичните характеристики на дисперсия на мястото, неблагоприятни климатични условия или трансграничен пренос на емисии, държавата членка се освобождава от задължението да прилага тези пределно допустими стойности в срок до 11 юни 2011 г., ако са изпълнени условията, предвидени в параграф 1, и държавата членка докаже, че на национално, регионално и местно равнище са взети всички необходими мерки за спазване на крайните срокове.

[...]

4. Държавите членки нотифицират Комисията, когато смятат, че параграф 1 или 2 е приложим, и представят плана за качество на въздуха, посочен в параграф 1, включително всякаква свързана с него информация, необходима на Комисията, за да прецени дали са удовлетворени или не съответните условия. В своята оценка Комисията взема предвид очакваното въздействие върху настоящото и бъдещото качество на атмосферния въздух в държавите членки, произтичащо от мерките, които са били предприети от държавите членки, както и очакваното въздействие върху качеството на атмосферния въздух, произтичащо от настоящите мерки на Общността и от планираните мерки на Общността, които се предлагат от Комисията.

Когато Комисията не е направила възражения в рамките на девет месеца след получаване на уведомлението, съответните условия за прилагането на параграф 1 или 2 се смятат за удовлетворени.

Ако бъдат направени възражения, Комисията може да изиска държавата членка да коригира или да представи нови планове за качеството на въздуха“.

Обстоятелства, предхождащи спора, и досъдебна процедура

- 17 На основание член 11 от Директива 96/62 Италианската република представя на Комисията отчети за спазването на приложимите пределни стойности за концентрациите на ПЧ₁₀ в околния въздух за периода 2005—2007 г.
- 18 При анализа на тези отчети Комисията установява превишаване на пределните стойности, определени в точка I от приложение III към Директива 1999/30, в много зони от територията на Италия.
- 19 С писмо от 30 юни 2008 г. Комисията уведомява Италианската република за намерението си да приложи предвидената в член 226 ЕО процедура, ако до 31 октомври 2008 г. не получи искане за освобождаване от задължението на основание член 22 от Директива 2008/50.
- 20 С писма от 3 и 16 октомври 2008 г. Италианската република уведомява Комисията за мерките, които са предвидени или за които е взето решение в четиринадесет области и две автономни провинции, за да се избегне превишаването на приложимите пределни стойности за концентрациите на ПЧ₁₀ в зоните, които са от тяхната компетентност.
- 21 Тъй като до 14 януари 2009 г. не получава от тази държава членка никакво искане за освобождаване от задължение, Комисията смята, че няма основание за прилагане на член 22 от Директива 2008/50.
- 22 При това положение, тъй като смята, че Италианската република не е изпълнила задълженията си по член 5, параграф 1 от Директива 1999/30, на 2 февруари 2009 г. Комисията изпраща на тази държава членка официално уведомително писмо. Към него е приложен списък, в който се изброяват 55 италиански зони и агломерации, в които приложимите дневни и/или годишни пределни стойности на концентрацията на ПЧ₁₀ са превишени през 2006 г. и 2007 г.
- 23 С писма от 1 и 30 април, 22 октомври и 11 ноември 2009 г. Италианската република отговаря на Комисията, че на 27 януари и на 5 май 2009 г. ѝ е изпратила две искания за освобождаване от задължението на основание член 22 от Директива 2008/50, от една страна, за 67 зони, разположени в 12 области и 2 автономни провинции, и от друга страна, за 12 зони, разположени в 3 други области.
- 24 След анализ на двете искания за освобождаване от задължение Комисията приема две решения по тези искания, съответно на 28 септември 2009 г. и на 1 февруари 2010 г.
- 25 В решението от 28 септември 2009 г. Комисията изразява несъгласие с искането на Италианската република от 27 януари 2009 г. по отношение на 62 от 67-те посочени от Италианската република зони, намиращи се в областите Емилия Романя, Фриули-Венеция-Джулия, Лацио, Лигурия, Ломбардия, Ле Марке, Умбрия, Пиемонт, Тоскана и Венето, както и в автономната провинция Тренто.
- 26 В решението си от 1 февруари 2010 г. по искането на Италианската република от 5 май 2009 г. Комисията изразява несъгласие относно единадесет от посочените от Италианската република дванадесет зони, разположени в областите Кампания, Пулия и Сицилия.
- 27 След това тази държава членка не прави ново искане за освобождаване от задължения на основание член 22 от Директива 2008/50.

- 28 Тъй като смята, че в продължение на няколко последователни години в много зони на италианска територия Италианската република е превишила приложимите пределни стойности за концентрациите на ПЧ₁₀ в околния въздух, на 7 май 2010 г. Комисията приема мотивирано становище, в което приема, че Италианската република не е изпълнила задълженията си по член 5, параграф 1 от Директива 1999/30. Поради това Комисията приканва тази държава членка да вземе необходимите мерки, за да се съобрази с това мотивирано становище в срок от два месеца, считано от получаването му.
- 29 В отговора си от 6 юли 2010 г. Италианската република съобщава за изготвянето на национална стратегия, която трябвало да включва приемане на съвкупност от законодателни и административни мерки на национално равнище, както и приемане на насоки за дейностите в отраслите, които в най-голяма степен са отговорни за емисиите на ПЧ₁₀ и на замърсяващи вещества, които могат да се трансформират в ПЧ₁₀. Италианската република иска освен това да се организира среща със службите на Комисията, за да се проведат разисквания относно предвижданите законодателни и административни мерки. Тази среща се провежда в Брюксел (Белгия) на 26 юли 2010 г.
- 30 С писмо от 25 август 2010 г. Италианската република признава, че към момента на изтичане на дадения ѝ срок за отговор на мотивираното становище приложимите пределни стойности за концентрациите на ПЧ₁₀ в околния въздух в много италиански зони и агломерации все още са превишени. За да бъде освободена от изпълнение на задължението на основание член 22 от Директива 2008/50, тази държава членка предава на Комисията други сведения относно националните мерки, които трябвало да бъдат приети през есента на 2010 г. и съобщени преди ноември 2010 г., заедно с приложено към тях проучване на въздействието в зоните и агломерациите, в които тези пределни стойности все още са превишени.
- 31 Впоследствие Комисията не е уведомена за приемането на посочените национални мерки. Тя не получава и проучване на въздействието за засегнатите зони и агломерации, нито ново искане за освобождаване от задължение на основание член 22 от Директива 2008/50.
- 32 При тези обстоятелства Комисията предявява настоящия иск.

По иска

Доводи на страните

- 33 В исковата си молба Комисията изтъква, че представените от Италианската република на основание член 11 от Директива 96/62 отчети за 2005 г. и следващите години показват превишаване на приложимите пределни стойности за концентрациите на ПЧ₁₀ в околния въздух за дълъг период и в много зони от италианската територия.
- 34 Освен това според предадените от тази държава сведения за 2009 г. превишаването на тези пределни стойности продължавало в 70 зони, намиращи се в областите Кампания, Емилия-Романя, Фриули-Венеция-Джулия, Лацио, Лигурия, Ломбардия, Ле Марке, Умбрия, Пиемонт, Пулия, Сицилия, Тоскана и Венето, както и в автономната провинция Тренто.
- 35 Всъщност Италианската република не приела необходимите мерки, за да осигури спазването на приложимите пределни стойности за концентрациите на ПЧ₁₀, и не направила ново искане за освобождаване от задължение на основание член 22 от Директива 2008/50.

- 36 Италианската република отбелязва, че емисиите на ПЧ₁₀ произхождат както от източници с антропогенен произход, като отоплението, и естествени източници, като вулканите, така и от химически реакции, които протичат в атмосферата между замърсителите, наречени „прекурсори“. Концентрациите на ПЧ₁₀ в околния въздух освен това силно се влияели от метеорологичните условия и повърхността, над която се издигат отложените на земята частици.
- 37 Тъй като превишаването на приложимите пределни стойности за концентрациите на ПЧ₁₀ било установено от 2001 г., италианските области приели планове, посочени в член 8 от Директива 92/62, за да намалят емисиите на тези частици. Тези планове се отнасяли главно до транспортните отрасли. След това от 2006 г. постепенно били приети мерки за гражданското строителство, земеделието и животновъдството.
- 38 На национално равнище компетентните органи приели също мерки в отраслите на гражданското строителство, промишлеността, селското стопанство и транспорта, за да се намалят концентрациите на ПЧ₁₀ в околния въздух.
- 39 Всички тези мерки щели да доведат до рязко подобряване на качеството на въздуха между 1990 г. и 2009 г., изразяващо се в намаляване на броя на дните с превишаване на дневната пределна стойност на ПЧ₁₀. Това подобряване обаче не било достатъчно, за да гарантира спазването на приложимите пределни стойности за концентрациите на ПЧ₁₀ в дадения срок.
- 40 Всъщност според Италианската република постигането на тази цел не било възможно. За постигането ѝ трябвало да се приемат драстични за икономиката и социалната сфера мерки и да се нарушат основни права и свободи като свободното движение на стоки и на хора, частната стопанска инициатива и правото на гражданите да ползват комунални услуги.
- 41 Италианската република смята, че съществуват поне пет причини, поради които приложимите пределни стойности за концентрациите на ПЧ₁₀ не са били спазени в дадения срок, а именно, първо, сложността на явлението образуване на ПЧ₁₀, второ, влиянието на метеорологичните условия върху концентрациите на ПЧ₁₀ в атмосферата, трето, недостатъчните технически познания във връзка с явлението образуване на ПЧ₁₀, поради които били определени прекалено кратки срокове за спазването на тези пределни стойности, четвърто, обстоятелството, че различните политики на Европейския съюз, насочени към намаляване на прекурсорите на ПЧ₁₀, не довели до очакваните резултати, и пето, липсата на връзка между политиката на Съюза относно качеството на въздуха и тази, насочена по-конкретно към намаляване на емисиите на газове с парников ефект.
- 42 В репликата си Комисията отбелязва, че при прилагането на Директиви 96/62, 1999/30 и 2008/50, за контрола за спазването на приложимите пределни стойности за концентрациите на ПЧ₁₀ тя може да се основе само на данните, представени от съответната държава членка, която определя зоните на измерване на концентрациите на ПЧ₁₀ и е натоварена с осъществяването на това измерване. При тези условия фактът, че в много зони пределните стойности са били превишени в продължение на няколко последователни години, бил много добре известен на Италианската република.
- 43 Колкото до довода, изведен от наличието на общи причини, които попречили на Италианската република да спази приложимите пределни концентрации за ПЧ₁₀, в дадения срок, Комисията припомня, че в член 22 от Директива 2008/50 е предвидена възможност за освобождаване от задължението за прилагане на тези пределни стойности при определени условия. Италианската република обаче не направила никакво ново искане за освобождаване от задължение, след като Комисията изложила възражения в решенията си от 28 септември 2009 г. и 1 февруари 2010 г.

- 44 Впрочем в решението си от 28 септември 2009 г. Комисията посочила, че доводът, изведен от емисията на ПЧ₁₀ в световен и континентален мащаб, може да се вземе предвид само в някои конкретни положения, а не изобщо. Колкото до басейна на По, тя подчертала, че „поради специфичното географско положение на тази област, която е заобиколена от планините и морето, не може да се счита, че очакваният трансграничен пренос на емисии в басейна на По е представителен. Комисията счита, че трансграничният пренос на емисии в тази зона във всеки случай има ограничено значение“.
- 45 В решенията си от 28 септември 2009 г. и от 1 февруари 2010 г. Комисията била отбелязала липсата на сведения, предоставени от Италианската република на основание член 20 от Директива 2008/50, относно приноса на емисиите от природни източници за превишаването на приложимите пределни стойности за концентрациите на ПЧ₁₀ в съответните зони. Впрочем, независимо че Италианската република представя на Комисията няколко регионални плана, тя все още не е представила национален план за качеството на въздуха.
- 46 Що се отнася до довода, изведен от необходимостта да се приемат драстични за икономиката и социалната сфера мерки и да се нарушат основни права, Комисията посочва, че никоя държава членка не е предявила иск за отмяна на Директиви 1999/30 и 2008/50.
- 47 Комисията добавя, че в писмената си защита Италианската република признава, че все още приложимите пределни стойности за концентрациите на ПЧ₁₀ не се спазват и че изход от това положение няма да се намери в краткосрочен или средносрочен план. Въз основа на това Комисията заключава, че превишаването на тези пределни стойности е постоянно и систематично.
- 48 При тези обстоятелства, ако Съдът установи само неизпълнението на задълженията за периода 2005—2007 г., от това решение не би имало никаква полза. Наистина, тъй като неизпълнението продължава, Комисията щяла да бъде длъжна да заведе ново дело за периода 2008—2010 г. и т.н. Поради това Комисията иска Съдът да се произнесе и по настоящото положение, тъй като целта на иска е Директиви 1999/30 и 2008/50 да се спазват постоянно.

Съображения на Съда

- 49 В самото начало следва да се отбележи, че макар Италианската република да не повдига възражение за недопустимост на настоящия иск, Съдът може служебно да провери дали са налице предвидените в член 258 ДФЕС условия за предявяване на иск за установяване неизпълнение на задължения от държава членка (вж. по-специално Решение от 31 март 1992 г. по дело Комисия/Италия, С-362/90, Recueil, стр. I-2353, точка 8, Решение от 26 януари 2012 г. по дело Комисия/Словения, С-185/11, точка 28 и Решение от 15 ноември 2012 г. по дело Комисия/Португалия, С-34/10, точка 42).
- 50 Затова следва да се провери дали твърденията за нарушение са изложени последователно и точно в мотивираното становище и исковата молба, за да може Съдът да възприеме правилно значението на твърдяното нарушение на правото на Съюза — необходимо условие, за да може Съдът да провери съществуването на твърдяното неизпълнение на задължения (вж. в този смисъл Решение от 1 февруари 2007 г. по дело Комисия/Обединено кралство, С-199/04, Сборник, стр. I-1221, точки 20 и 21, както и Решение по дело Комисия/Португалия, посочено по-горе, точка 43).
- 51 Действително, както следва по-конкретно от член 38, параграф 1, буква в) от Процедурния правилник на Съда, в редакцията, която е в сила към момента на предявяване на иска, и от свързаната с тази разпоредба съдебна практика, всяка искова молба или жалба трябва да посочва предмета на спора и кратко изложение на основанията и това посочване трябва да е

достатъчно ясно и точно, за да позволи на ответника да подготви защитата си, а на Съда — да упражни контрол. От това следва, че съществените правни и фактически обстоятелства, на които се основава искът или жалбата, трябва да се извеждат по логичен и разбираем начин от текста на самата искова молба или жалба и че исканията в нея трябва да са изложени недвусмислено, за да не се произнесе Съдът *ultra petita* или да пропусне да се произнесе по някое твърдение за нарушение (вж. Решение по дело Комисия/Португалия, посочено по-горе, точка 44 и цитираната съдебна практика).

- 52 В случая Комисията не уточнява нито в исканията в исковата си молба, нито в доводите на същата годините, за които се отнася твърдяното изпълнение на задължения. Всъщност тя само отбелязва, че Италианската република е превишавала приложимите пределни стойности за концентрациите на PC_{10} „в продължение на няколко последователни години“. Тя твърди, че към настоящия момент е налице неизпълнение и че решението на Съда трябва да се отнася за настоящето, а не за миналото, без обаче да уточнява визирания период.
- 53 При тези условия трябва да се приеме, че тъй като не е посочен абсолютно необходим за съдържанието на исковата молба елемент като периода, през който според твърденията на Комисията Италианската република е нарушила правото на Съюза, не са спазени изискванията за последователност, яснота и точност (вж. в този смисъл Решение по дело Комисия/Португалия, посочено по-горе, точка 47).
- 54 Освен това Комисията не посочва точния период, за който се отнася твърдяното изпълнение на задължения, и освен това не представя относими доказателства, като лаконично подчертава, че няма никакъв правен интерес от воденето на това дело, ако Съдът ще се произнесе по минали факти, като се има предвид, че не би имала никаква полза от решение, установяващо минало положение. Ето защо тази институция не само че явно не се съобразява със задълженията както за Съда, така и за самата нея, произтичащи от съдебната практика, цитирана в точки 50 и 51 от настоящото решение, но и не дава възможност на Съда да упражни своя контрол по настоящия иск за установяване изпълнение на задължения.
- 55 Следва все пак да се отбележи, че от проверката на годишните отчети за периода 2005—2007 г., представени от Италианската република на Комисията, се установява, че приложимите пределно допустими стойности за концентрациите на PC_{10} са били превишени в няколко зони и агломерации. Въз основа на тези отчети Комисията приема, че тъй като през 2006 г. и 2007 г. приложимите дневни и/или годишни пределни стойности за концентрациите на PC_{10} са били превишени в 55 зони и агломерации в Италия, посочени в приложението към официалното уведомително писмо, Италианската република не е изпълнила предвидените в член 5, параграф 1 от Директива 1999/30 задължения.
- 56 Въз основа на това може да се направи изводът, че неизпълнението на предвидените в член 5, параграф 1 от Директива 1999/30 задължения във всеки случай обхваща периода, включващ 2006 г. и 2007 г., и се отнася до 55 италиански зони и агломерации.
- 57 При това положение може да се приеме, че в така определените рамки настоящият иск за установяване изпълнение на задължения е допустим. Обратно, в частта, която се отнася до 2005 г. и до периода след 2007 г., искът трябва да се отхвърли като недопустим.
- 58 Колкото до основателността на настоящия иск, следва да се припомни, че в становището си Италианската република признава превишаването на приложимите пределно допустими стойности за концентрациите на PC_{10} в установените в точка 56 от настоящото решение граници.

- 59 Италианската република допълва, че не е било възможно тези пределни стойности да бъдат спазени в определените в Директива 1999/30 срокове най-малко поради пет причини, изложени в точка 41 от настоящото решение. При тези условия осигуряването на спазването на посочените пределни стойности би наложило приемането на драстични за икономиката и социалната сфера мерки, както и нарушаването на основните права и свободи като свободното движение на стоки и на хора, частната стопанска инициатива и правото на гражданите на комунални услуги.
- 60 Във връзка с това следва да се подчертае, че когато дадена директива не е изменена от законодателя на Съюза, за да бъдат продължени сроковете за изпълнение, държавите членки са длъжни да спазват първоначално определените срокове.
- 61 Следва да се отбележи освен това, че Италианската република не твърди, че е искала да се приложи по-специално член 5, параграф 4 от Директива 1999/30, който се отнася до положението, при което превишаванията на приложимите пределни стойности за концентрациите на ПЧ₁₀ в околния въздух се дължат на природни явления, които водят до концентрации, превишаващи значително обичайните фонове нива, дължащи се на природни източници.
- 62 Предвидената в член 258 ДФЕС процедура обаче се основава на обективната констатация за нарушаване от страна на държава членка на задълженията ѝ по Договора за функционирането на ЕС или по акт от вторичното право (вж. Решение от 1 март 1983 г. по дело Комисия/Белгия, 301/81, Recueil, стр. 467, точка 8 и Решение от 4 март 2010 г. по дело Комисия/Италия, С-297/08, Сборник, стр. I-1749, точка 81).
- 63 При положение че е направена такава констатация, както в настоящия случай, няма значение дали неизпълнението се дължи на желанието на държавата членка, която следва да носи отговорност за него, на нейната небрежност или пък на евентуални технически затруднения, които е срещнала (Решение от 1 октомври 1998 г. по дело Комисия/Испания, С-71/97, Recueil, стр. I-5991, точка 15 и Решение от 4 март 2010 г. по дело Комисия/Италия, посочено по-горе, точка 82).
- 64 Във всеки случай държава членка, която среща непреодолими за момента затруднения, които ѝ пречат да изпълни задълженията, произтичащи от правото на Съюза, може да се позовава на положение на форсмажор само в периода, необходим за отстраняване на тези затруднения (вж. в този смисъл Решение от 13 декември 2001 г. по дело Комисия/Франция, С-1/00, Recueil, стр. I-9989, точка 131).
- 65 В настоящия случай обаче изложените от Италианската република доводи са прекалено общи и неясни, за да може да се приеме наличие на форсмажор, обосноваващо нарушаването на приложимите пределни стойности за концентрациите на ПЧ₁₀ в посочените от Комисията 55 италиански зони и агломерации.
- 66 Поради това искът следва да се уважи в частта, посочена в точка 56 от настоящото решение.
- 67 С оглед на изложените по-горе съображения трябва да се приеме, че като не е следила през 2006 г. и 2007 г. концентрациите на ПЧ₁₀ в околния въздух да не превишават пределно допустимите стойности, определени в член 5, параграф 1 от Директива 1999/30, в 55-те италиански зони и агломерации, посочени в официалното уведомително писмо на Комисията от 2 февруари 2009 г., Италианската република не е изпълнила задълженията си по тази разпоредба.

По съдебните разноски

- 68 По смисъла на член 138, параграф 1 от Процедурния правилник загубилата делото страна се осъжда да заплати съдебните разноски, ако е направено такова искане. По силата на член 138, параграф 3, първо изречение от същия правилник, ако всяка от страните е загубила по едно или няколко от предявените основания, всяка страна понася направените от нея съдебни разноски.
- 69 В настоящия спор следва да се отчете фактът, че твърдението за нарушение, което Комисията извежда от неспазването на задълженията, произтичащи от член 5 от Директива 1999/30, понастоящем след изменението член 13 от Директива 2008/50, е обявено за недопустимо по отношение на периода след 2007 г.
- 70 Поради това следва Комисията и Италианската република да бъдат осъдени да понесат собствените си разноски.

По изложените съображения Съдът (първи състав) реши:

- 1) **Като е допуснала през 2006 г. и 2007 г. концентрациите на ПЧ₁₀ в околния въздух да превишават пределно допустимите стойности, определени в член 5, параграф 1 от Директива 1999/30/ЕО на Съвета от 22 април 1999 година относно пределно допустимите стойности за серен двуоксид, азотен двуоксид и азотни оксиди, прахови частици и олово в околния въздух в 55-те италиански зони и агломерации, посочени в официалното уведомително писмо на Европейската комисия от 2 февруари 2009 г., Италианската република не е изпълнила задълженията си по тази разпоредба.**
- 2) **Отхвърля иска в останалата част.**
- 3) **Европейската комисия и Италианската република понасят направените от тях съдебни разноски.**

Подписи